

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ELSŐ SZEKCIO

KÖNYV-TÁR KFT ÉS MÁSONK kontra MAGYARORSZÁG

(Kérelem sz. 21623/13)

ÍTÉLET

(Igazságos elégtétel)

41. Cikk • Igazságos elégtétel • Vagyoni kár • A kérelmező társaságok által az 1. sz. Kieg. jkv. 1. Cikkének megsértését eredményező jogszabályi beavatkozás miatt elvesztett piaci lehetőségek megtérítése.

STRASBOURG

2021. október 5.

A jelen ítélet az Egyezmény 44. Cikk 2. pontjában foglalt körülmények bekövetkeztével válik véglegessé. Szerkesztői változtatások lehetségesek.

A Könyv-Tár Kft és Mások kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Első Szekció) az alább felsorolt személyek részvételével, Kamaraként tartott ülésén:

Krzysztof Wojtyczek, *Elnök*,
Alena Poláčková,
Gilberto Felici,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato,
Lorraine Schembri Orland, *bírák*,
Carlo Ranzoni, *ad hoc bíró*,

and Renata Degener, *Szekció Jegyzőkönyv-vezető*,
2021. augusztus 31. napján zárt tanácskozáson,
a fenti napon kelt alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy alapjául a Könyv-Tár Kft (a továbbiakban: első kérelmező társaság), a Suli-Könyv Kft (a továbbiakban: második kérelmező társaság) és a Tankönyv-Ker Bt (a továbbiakban: harmadik kérelmező társaság) (együtt: kérelmező társaságok) által 2013. március 26-án a Bírósághoz az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 34. Cikke alapján Magyarország ellen benyújtott 21623/13. számú kérelem szolgált.

2. A kérelmező társaságokat Köves P. budapesti ügyvéd képviselte. A magyar kormányt (a továbbiakban: Kormány) Tallódi Z., az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

3. Az első kérelmező társaság, a Könyv-Tár Kft. budapesti székhelyű korlátolt felelősségű társaság. A második kérelmező társaság, a Suli-Könyv Kft. tatai székhelyű korlátolt felelősségű társaság. A harmadik kérelmező társaság, a Tankönyv-Ker Bt. budapesti székhelyű betéti társaság.

4. A kérelmező társaságok tankönyvforgalmazók.

5. A 2018. október 16-án hozott ítéletében (a továbbiakban: alapítélet) a Bíróság megállapította, hogy a Kormány által végrehajtott, a tankönyvterjesztés új rendszerét bevezető intézkedések ("új szabályozás") eredményeképpen megsértették az Egyezmény 1. Kiegészítő jegyzőkönyve 1. Cikkét, mivel ezek az intézkedések a kérelmező társaságok tankönyvterjesztésből való kizárásához vezettek anélkül, hogy bármilyen védelmet biztosítottak volna számukra az önkényes döntéssel szemben, vagy kártérítés formájában jogorvoslatot nyújtottak volna számukra. A Bíróság az 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. Cikkével összefüggésben értelmezett 13. Cikkre vonatkozó panaszt elfogadhatatlannak találta, és úgy ítélte meg, hogy nem szükséges külön vizsgálni az Egyezmény 6. Cikkének

1. pontja és az 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. Cikkével összefüggésben értelmezett 14. Cikk szerinti panaszok elfogadhatóságát vagy megalapozottságát.

6. Az Egyezmény 41. Cikke alapján a kérelmező társaságok az elszenvedett vagyoni kár, valamint a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítését kérték.

7. Mivel az Egyezmény 41. Cikke alkalmazása szempontjából az ügy még nem állt készen a döntéshozatalra, a Bíróság függőben tartotta a döntést, és felkérte a Kormányt és a kérelmező társaságokat, hogy három hónapon belül nyújtsák be írásbeli észrevételeiket e kérdésben, valamint felhívta a feleket arra is, hogy tájékoztassák a Bíróságot az esetleges megállapodásukról (lásd az alapítélet 68-69. §-ait és a rendelkező rész 5. pontját).

8. 2019. március 18-án a Nagykamara tanácsa elutasította az alperesi Kormány áttétel iránti kérelmét. Ennek megfelelően az alapítélet ezen a napon jogerőre emelkedett.

9. 2019. június 17-én a Kormány arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy a felek között nem született megállapodás igazságos elégtételről.

10. A kérelmezők és a Kormány egyaránt nyújtottak be észrevételeket.

A JOG

11. Az Egyezmény 41. Cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

I. KÁR

A. A felek előadásai

1. A kérelmezők

12. A kérelmező társaságok 2013. június 5-i és 2014. március 20-i észrevételeikben a tankönyvterjesztésből való kizárásuk miatt elszenvedett vagyoni kárra hivatkoztak. Az első kérelmező társaság 159.000.000 Ft-ot (kb. 521.000 Euró (EUR)), a második kérelmező társaság 575.000.000 Ft-ot (1.885.000 EUR), a harmadik kérelmező társaság pedig 14.500.000 Ft-ot (47.500 EUR) követelt.

13. A kérelmezők előadása szerint ezek az összegek saját tőkéjük értékének az elszenvedett jogsértésből eredő, és szakértői értébecsléssel megállapított csökkenését jelentették. A kérelmező társaságok által 2013. június 5-én és 2014. március 20-án benyújtott értébecsléseket

("értékbecslési jelentések") egy világszerte elismert vezető független értékbecslési tanácsadó cég készítette, amely többek között a vállalatértékelés területén nyújt szakértői szolgáltatásokat.

14. A kérelmező társaságok valós piaci értékére vonatkozó számítások - amelyekből a kifogásolt új szabályozás következtében elszenvedett károkat kiszámították - három értékelési módszeren alapultak ("diszkontált cashflow módszer", "piaci többszörösökön alapuló módszer" és "költségalapú módszer"). E számítási módszerek alkalmazásával a szakértői értékelések megállapították a kérelmező társaságok saját tőkéjének értékét az új szabályozás hatálybalépését követő napon ("tényleges forgatókönyv"), valamint a kérelmező társaságok feltételezett saját tőkéjének értékét az új szabályozás nélkül ("feltételezett forgatókönyv"). Először a "diszkontált cashflow módszert" alkalmazták és ennek során a kérelmező társaságok piaci értékének meghatározása a "feltételezett" forgatókönyv szerint *többek között* a 2009 és 2012 közötti múltbeli teljesítményükön alapult, négyéves előrejelzési időszakkal, azaz 2012-től 2016-ig. A tankönyvterjesztési piac jellemzőinek ismertetése során az értékelési jelentések kifejezetten utaltak az állandóan és kiszámíthatatlanul változó szabályozási környezetre, amely nagy bizonytalanságot okozott ebben az üzletágban; mindazonáltal az értékelési jelentések azt feltételezték, hogy a szabályozási környezet változatlan marad az előrejelzési időszakban.

15. A feltételezett forgatókönyv és a tényleges forgatókönyv saját tőkeértékei közötti különbség képezte az alapját a kérelmező társaságok által követelt vagyoni kártérítésnek.

16. A kérelmező társaságok 2019. augusztus 1-jén kelt ellenkérelmükben fenntartották a Bíróság előtti alapeljárásban képviselt álláspontjukat, és azt állították, hogy a Kormány 2019. június 17-én kelt észrevételei egyáltalán nem érintik az érdemi kérdéseket.

2. A Kormány

17. A Kormány 2014. március 25-i és 2019. június 17-i észrevételeiben azt állította, hogy a kérelmező társaságok kártérítésre és költségtérítésre vonatkozó követeléseai túlzottak és jórészt megalapozatlanok. A Kormány először is azzal érvelt, hogy a kérelmező társaságok tőkéje értékének csökkenése a kérelmező társaságok tulajdonosai és nem maguk a társaságok számára jelentett veszteséget. Mivel a kérelmező társaságok tulajdonosai nem voltak kérelmezők a Bíróság előtti eljárásban, a Kormány érvelése szerint azt az igazságos elégtétel iránti követelések alaptalanok.

18. Továbbá, a Kormány álláspontja szerint nem állt fenn okozati összefüggés a kérelmező társaságok tőkéjének csökkenése és a megállapított jogsértés között, mivel ez a csökkenés akkor is bekövetkezett volna, ha a tankönyvbeszerzési rendszert az Egyezménynek megfelelő módon változtatják meg, mivel a kérelmező társaságok ügyfelei mindenképpen az állami tulajdonú szervezettel kötöttek volna szerződést.

19. A vagyoni károk kiszámítása tekintetében - anélkül, hogy saját szakértői értékelésre támaszkodtak volna, vagy hivatkoztak volna az információ forrására - a Kormány többek között előadta, hogy 2013 és 2018 között a tankönyvek éves forgalma 20%-kal csökkent, az államilag kiadott tankönyvek ára 40%-kal csökkent, miközben az ingyenes tankönyv juttatásban részesülő tanulók aránya a 2013-as 54%-ról 2018-ban 85%-ra nőtt. Ezen adatok alapján a Kormány fenntartotta, hogy a kérelmező társaságok még egy meghosszabbított, 2013 és 2018 közötti kiigazítási időszakban is csak a korábbi forgalmuk 45-50%-ára számíthattak. A kérelmező társaságok 2011 és 2013 közötti adózás előtti eredményeire támaszkodva a Kormány azt is előadta, hogy a kérelmező társaságok haszonkulcsa alacsony volt; ezen kívül a Kormány álláspontja szerint a kérelmező társaságok az új szabályozás hatálybalépését követő három évig terjedő időszakban jogosultak kárigényt érvényesíteni.

20. Ezen általános megfontolások alkalmazásával a Kormány indítványozta, hogy az igazságos elégtétel összegét a Bíróság a vagyoni kár és a költségek tekintetében az alábbiak szerint állapítsa meg: az első kérelmező társaság tekintetében 45.000 Euró, a második kérelmező társaság tekintetében 210.000 Euró, a harmadik kérelmező társaság tekintetében pedig 28.000 Euró.

B. A Bíróság mérlegelése

21. A Bíróság a Kormány azon kifogását vizsgálja, hogy a kérelmező társaságok által elszenvedett veszteség valójában a tulajdonosaik vesztesége volt, akik a jelen ügyben nem kérelmezők, ezért bármely igazságos elégtétel iránti igény megalapozatlan (lásd a fenti 17. pontot).

22. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a társaságot ért sérelem közvetve kárt okozhat ugyan a társaság részvényeseinek, de ez nem jelenti azt, hogy mind a társaság, mind a részvényesek jogosultak kártérítést követelni. Ha egy részvényes érdekeit a társaság ellen irányuló intézkedés sérti, a társaságnak kell megtennie a megfelelő lépéseket. A kizárólag a társaság jogait sértő cselekmény még akkor sem von maga után részvényesekkel szembeni felelősséget, ha érdekeiket érinti. Ilyen felelősség csak akkor keletkezik, ha a kifogásolt cselekmény kifejezetten a részvényes jogaira irányul (lásd *Albert és Mások kontra Magyarország* [GC], 5294/14. sz. ügy, 126. §, 2020. július 7.). Annak vizsgálatakor, hogy mi minősül "kifejezetten a részvényes jogaira irányuló" cselekménynek, a Bíróság nem fogadta el azt az érvelést, hogy a részvények pusztán értékvesztését egyedüli döntő tényezőnek tekintse (lásd a fent hivatkozott *Albert és Mások* ügy 127. pontját).

23. A Bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben a kérelmező társaságok a szóban forgó jogszabályi beavatkozás következtében veszítettek el piaci lehetőségeket. Ez végső soron megfosztotta őket a nyereséges működés

lehetőségétől. Egy társaság nyereségének elvesztése a részvényesek számára a tőke értékének csökkenését jelentheti. Ez a megfontolás azonban önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a Bíróság figyelmen kívül hagyja a kérelmező társaságok önálló jogi személyiségét, és lehetővé tegye, hogy a részvényesek a társaságok jogaira és helyzetére vonatkozó panaszokat nyújtsanak be. Egy ilyen megközelítés csak különleges eljárást érdemlő kivételes körülmények között lett volna lehetséges. (Izd., *a contrario*, *Credit and Industrial Bank v. the Czech Republic*, no. 29010/95, § 51, 2003. október 21.; *Camberrow MM5 AD v. Bulgaria* (határozat), no. 50357/99, 2004. április 1.; *Capital Bank AD v. Bulgaria* (határozat), no. 49429/99, 2004. szeptember 9.; és *International Bank for Commerce and Development AD and Others v. Bulgaria*, no. 7031/05, §§ 90-92, 2016. június 2.).

24. A Bíróság továbbá emlékeztet arra, hogy az ítélet, amelyben jogsértést állapít meg, az alperes államot arra kötelezi, hogy a jogsértésnek véget vessen, és a jogsértés következményeit úgy orvosolja, hogy a lehető legteljesebb mértékben helyreállítsa a jogsértés előtti állapotot. Az ügyben részes szerződő államok elvben szabadon megválaszthatják, hogy milyen eszközökkel tesznek eleget a Bíróság által megállapított jogsértést megállapító ítéletnek. Az ítélet végrehajtásának módja tekintetében fennálló mérlegelési jogkör tükrözi azt a választási szabadságot, amely a szerződő államoknak az Egyezményből eredő, a garantált jogok és szabadságok biztosítására vonatkozó elsődleges kötelezettségéhez kapcsolódik (1. Cikk). Ha a jogsértés jellege lehetővé teszi az eredeti állapot helyreállítását, akkor azt az alperes államnak kell végrehajtania, mivel a Bíróságnak sem hatásköre, sem gyakorlati lehetősége nincs arra, hogy ezt maga megtegye. Ha viszont a hazai jog nem vagy csak részben teszi lehetővé a jóvátételt, a 41. Cikk felhatalmazza a Bíróságot arra, hogy a sértett félnek a Bíróság számára megfelelőnek tűnő elégtételt nyújtson. (Izd., egyéb precedensek mellett, *Papamichalopoulos and Others v. Greece* (50. Cikk), 1995. október 31., § 34, Series A no. 330-B; *Iatridis v. Greece* (igazságos elégtétel) [NK], no. 31107/96, §§ 32-33, ECHR 2000-XI; és *Kurić and Others v. Slovenia* (igazságos elégtétel) [NK], no. 26828/06, § 80, ECHR 2014).

25. A jelen ügy a javak békés birtokláshoz való jog megsértésére vonatkozik, ahol a kérelmező társaságok birtoklásába való beavatkozás inkább a használat ellenőrzését jelentette, mint birtoktól való megfosztást (Izd. az alapítélet 56. pontját és, *a contrario*, *Dacia S.R.L. v. Moldova* (igazságos elégtétel), no. 3052/04, § 38, 2009. február 24.). Az alapítélet arra a megállapításra jutott, hogy a kérelmező társaságokat nem fosztották meg tulajdonuktól, hanem a tulajdonuk használatának ellenőrzése volt aránytalan, mivel nem voltak olyan átmeneti vagy egyéb intézkedések, amelyek biztosították volna a méltányos egyensúlyt (lásd az alapítélet 55-59. pontjait). Ezért a javaktól való megfosztásért járó kártérítésre vonatkozó ítélezési gyakorlat közvetlenül nem alkalmazható (lásd az alapítélet 56. pontját).

26. Mivel az alapítéletben megállapított jogsértés jellege nem teszi lehetővé, hogy a Bíróság az eredeti állapot helyreállításának elve alapján járjon el (lsd. *Beyeler v. Italy* (igazságos elégtétel) [NK], no. 33202/96, §§ 20-21, 2002. május 28.), úgy ítéli meg, hogy a kártalanítás alkalmas az állítólagos kár megtérítésére (lsd. *Anonymos Touristiki Etairia Xenodocheia Kriti v. Greece* (igazságos elégtétel), no. 35332/05, § 18, 2010. december 2.).

27. A Bíróság továbbá emlékeztet arra, hogy a "közérdek" körébe tartozó legitim célok, mint például a gazdasági reformintézkedések vagy a nagyobb társadalmi igazságosság elérésére irányuló intézkedések esetén indokolt lehet a teljes piaci értéknél kisebb összeg megtérítése. (lsd. *Cauchi v. Malta*, no. 14013/19, § 103, 2021. március 25.). Az alapítélet azonban nem tartalmaz egyértelmű döntést a jogos cél hiányára vonatkozóan (lásd az alapítélet 45-47. pontját).

28. Ezenkívül egyértelmű okozati összefüggésnek kell fennállnia a kérelmezők által követelt károk és az Egyezmény megsértése között. Adott esetben ez magában foglalhatja a bevétel elmaradása miatti kártalanítást is (lsd., más precedensek mellett, *Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain* (50. Cikk), 1994. június 13, § 16-20, Series A no. 285-C; és *Kurić*, id. fent, § 81).

29. Jelen esetben a felek nagyon eltérő álláspontot képviseltek a vagyoni kár összegét illetően. A kérelmező társaságok az értékbecslési szakértőik által benyújtott jelentések alapján 521.000 Euró, 1.885.000 Euró és 47.500 Euró összegben állapították meg a követeléseiket, amely annak a profitnak az összege, amelyet az új szabályozás nélkül, négyéves előrejelzési időszakkal számolva realizáltak volna.

30. A Kormány a maga részéről 45.000 Euró, 210.000 Euró és 28.000 Euró összeget javasolt a vagyoni kár és a költségek megtérítése tekintetében.

31. A Bíróság tisztában van az elmaradt haszon kiszámításának nehézségeivel olyan körülmények között, amikor ez a haszon számos kiszámíthatatlan tényező miatt ingadozhat. Megjegyzi azonban, hogy a Kormány 2019. június 17-én kelt észrevétele nem tartalmaz semmilyen számítást vagy egyéb magyarázatot a vagyoni kártérítés és a költségek összegének meghatározására vonatkozóan (lásd a fenti 19. pontot). Bár utaltak bizonyos tényezőkre, mint például a lehetséges szabályozási változásokra, beleértve a tankönyvbeszerzési rendszer változásait (amelyek szerintük még a tankönyvterjesztési ágazat de facto monopolizálása nélkül is csökkentették volna a kérelmező társaságok nyereségét) és a kérelmező társaságok alacsony adózás előtti nyereségére (lásd a fenti 19. pontot), nem ajánlottak alternatív számítási módot a kérelmezők számításával szemben.

32. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező társaságok három különböző értékelési módszert alkalmazó szakértői jelentést nyújtottak be. Az értékbecslési jelentések szerint a kérelmező társaságok által a

megállapított jogsértés következtében elszenvedett vagyoni kár a "feltételezett" és a "tényleges" forgatókönyv szerinti számítások közötti különbségnek felel meg.

33. A kérelmező társaságok részletes érvelése ellenére a Bíróság egyetért a Kormány észrevételeiben található általános megközelítéssel, mely szerint a szabályozási környezet esetleges változásait figyelembe kell venni a kérelmező társaságok tőkéje értékvesztésének kiszámításakor. Az alapítéletben nem állapították meg, hogy a kérelmező társaságok jogosan bíztak-e abban, hogy a szabályozási környezet változatlan marad. Ehelyett a Bíróság megállapította, hogy "a kérelmezőktől nem volt elvárható annak feltételezése, hogy az üzleti tevékenységet az állam de facto monopolizálni fogja" (lásd az alapítélet 58. pontját). Ilyen szabályozási kockázatokat azonban a vagyoni kártérítés kiszámításakor a szakértői értékelések nem feltételeztek, bár maguk az értékelő jelentések - a tankönyvpiac piaci jellemzőinek leírásakor - utaltak az állandóan és kiszámíthatatlanul változó szabályozási környezetre, amely nagy bizonytalanságot okozhat (lásd a fenti 14. bekezdést). A Bíróság ezért úgy véli, hogy az ügy körülményei nem alkalmasak a vagyoni kár pontos megállapítására, mivel ez a fajta kár számos bizonytalan tényezőt - például a kérelmező társaságok által benyújtott értébecslési jelentésekben nem szereplő szabályozási kockázatokat - tartalmaz.

34. Anélkül, hogy spekulációkba bocsátkozna azon nyereséggel és a megfelelő tőkeértékkel kapcsolatban, amelyet a kérelmező társaságok akkor érték volna el, ha az Egyezmény megsértésére nem került volna sor, és ha folytathatták volna rendes működésüket, a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező társaságok valóban elvesztettek lehetőségeket (lásd a fenti 23. pontot).

35. A fenti tényezőkre tekintettel a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a megállapított jogsértésből eredő károk megtérítésére átalányösszegeket kell megítélni, amelyek magukban foglalják a felgyülemlett kamatokat is. Észszerűnek tartja, hogy az első kérelmező társaságnak 160.000 Euró, a második kérelmező társaságnak 570.000 Euró, a harmadik kérelmező társaságnak pedig 28.000 Euró összegű kártérítést ítéljen meg.

II. KÖLTSÉGEK

36. A kérelmező társaságok összesen 25.000 Eurót plusz ÁFÁ-t igényeltek jogi költségekre, további részletezés nélkül. Ezen túlmenően az első kérelmező társaság 3.125 Euró plusz ÁFA, a második kérelmező társaság 5.750 Euró plusz ÁFA, a harmadik kérelmező társaság pedig 590.551 Ft (kb. 1.700 Euró) plusz áfa összegű szakértői díjat igényelt. A kérelmező társaságok számlákat nyújtottak be igényeik alátámasztására.

37. A kormány ezeket a követeléseket túlzottnak minősítette, és úgy vélte, hogy a szakértői vélemények szükségtelenek voltak.

38. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak olyan mértékben jogosult a költségek megtérítésére, amennyiben kimutatja, hogy azok ténylegesen felmerültek, szükségesek voltak, és összegük ésszerű. A jelen ügyben a rendelkezésre álló dokumentáció és a fenti kritériumok figyelembe vételével a Bíróság azt tartja ésszerűnek, hogy a kérelmező társaságok együtt, összesen 25.000 Euro összeget kapjanak a részükről felmerült összes költség és kiadás tekintetében.

III. KÉSEDELMI KAMAT

39. A Bíróság megfelelőnek találja, hogy a késedelmi kamat az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán alapuljon, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. *Megállapítja*, hat szavazattal egy ellenében, hogy

(a) az alperes Államnak a jelen ítéletnek az Egyezmény 44. Cikk 2. pontjában foglaltak szerinti jogerőre emelkedését követő három hónapon belül a kérelmező számára a következő összegeket kell kifizetnie az alperes állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:

(i) vagyoni kár megtérítése jogcímen 160.000 Euró (százhatvanezer Euró) az első, 570.000 Euró (ötszázhetvanezer Euró) a második és 28.000 Euró (huszonnyolcezer Euró) a harmadik kérelmező társaság részére, plusz az esetlegesen felszámítható adó;

(ii) költségtérítés jogcímen a kérelmező társaságok részére együttesen 25.000 Euró (huszonötezer Euró) plusz az esetlegesen felszámítható adó;

(b) a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű egyszerű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

2. *Elutasítja*, egyhangúlag, a kérelmezők igazságos elégtétel iránti egyéb igényét.

KÖNYV-TÁR KFT ÉS MÁSONK kontra MAGYARORSZÁG (IGAZSÁGOS ELÉGTÉTEL)
ÍTÉLET

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2021. október 5. napján, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Renata Degener
Jegyzőkönyv-vezető

Krzysztof Wojtyczek
Elnök

Az Egyezmény 45. Cikkének 2. §-ával és a Bíróság eljárási szabályzata 74. Cikkének 2. §-ával összhangban Wojtyczek bíró különvéleményét csatoltuk az ítélethez.

K.W.O.
R.D.

WOJTYCZEK BÍRÓ KÜLÖNVÉLEMÉNYE

1. Véleményem szerint az alperes állam a jelen esetben betartotta az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke szerinti kötelezettségeit. Ennek eredményeképpen a jogsértés megállapítása ellen szavaztam, és álláspontomat részletesen kifejtettem a *Könyv-Tár Kft. és Mások kontra Magyarország* ügyben hozott érdemi ítélethez csatolt különvéleményemben (21623/13. sz., 2018. október 16.). Ilyen körülmények között nem látok megfelelő okot arra, hogy megítéljem a kérelmező társaságok által követelt vagyoni kárt.

2. Különvéleményemben felhívtam a figyelmet a magyarországi tankönyvpiac bizonyos jellemzőire. Ez a piac nem csak egy úgynevezett "megtört piac" volt, egy foglyul ejtett ügyfélkörrel, hanem a rendelkezésre álló bizonyítékok regionális monopóliumok vagy oligopóliumok kialakulására is rámutattak. A kérelmező társaságok a múltban profitáltak ezekből a piaci torzulásokból. A vagyoni kár meghatározásakor többek között figyelembe kell venni a korábbi években szerzett jogosulatlan előnyöket is. A többség figyelmen kívül hagyja az ügynek ezt a fontos aspektusát.